

**Česká školní inspekce
Jihočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-13/17-C

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení	Dětský diagnostický ústav, dětský domov se školou, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídlna, Homole 90
Sídlo	Budějovická 90, 370 01 Homole
E-mail právnické osoby	reditel@dduhomole.cz
IČ	60076178
Identifikátor	600028062
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Vladimír Ira
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místa inspekční činnosti	Budějovická 90, 370 01 Homole Litvínovice 25, 370 01 Litvínovice Dukelská 23, 370 01 České Budějovice
Termín inspekční činnosti	23. 1. 2017 – 26. 1. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. a) až c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Inspekční činnost byla vykonána ve výchovném ústavu, dětském domově se školou a středisku výchovné péče. Celý subjekt byl hodnocen Českou školní inspekcí v květnu a červnu 2016.

Charakteristika

Príspevková organizace (dále „školské zařízení“) vykonává činnost dětského diagnostického ústavu (dále „DDÚ“), dětského domova se školou (dále „DDŠ“), střediska výchovné péče (dále „SVP“), základní školy (dále „ZŠ“) a školní jídelny. DDÚ je školským zařízením pro výkon ústavní a ochranné výchovy a školským zařízením pro preventivně výchovnou péči s územní působností Jihočeský kraj a Kraj Vysočina. DDŠ je jediným školským zařízením tohoto druhu v Jihočeském kraji. SVP plní úkoly v oblasti sekundární prevence rizikového chování a poskytuje ambulantní služby. Má pracoviště v Českých Budějovicích, Českém Krumlově a Strakonících. SVP v Českých Budějovicích zajišťuje též internátní služby. Součástí činnosti SVP je spolupráce se základními školami ve spádové oblasti jednotlivých středisek. ZŠ poskytuje základní vzdělávání žákům umístěným v DDÚ, DDŠ a SVP České Budějovice.

Nejvyšší povolený počet lůžek v DDÚ je 28 dětí, v DDŠ 16 dětí, v SVP 16 pobytových míst a nejvyšší povolený počet žáku v ZŠ je 60. Výchovně vzdělávací činnost v DDÚ probíhala ve třech výchovných skupinách, v DDŠ ve dvou rodinných skupinách. K datu inspekční činnosti byl evidenční stav dětí v DDÚ celkem 23 dětí, v DDŠ 15 dětí, ve SVP bylo vedeno v ambulantní formě 433 dětí, v celodenní a internátní formě 14 dětí, v ZŠ bylo zapsáno 51 žáků.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Strategický rozvoj zařízení vychází z jasně formulované koncepce, která je rozpracována v Ročním plánu výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2016/2017. Ten společně se školními vzdělávacími programy stanovuje cíle a priority zaměřené hlavně na resocializační proces, směřující k realizaci výchovně vzdělávacích činností. V rámci řízení deleguje ředitel zařízení část svých kompetencí na vedoucí pracovníky jednotlivých pracovišť, kteří zodpovídají za svěřené úseky a přímo je řídí. Systém plánování má stanovené cíle zaměřené na rozvoj jednotlivých oblastí celého výchovně vzdělávacího procesu a jeho personální a materiální zajištění. Vnitřní kontrolní systém včetně hospitační činnosti sleduje i hodnotí průběh a výsledky vzdělávání všech pracovišť. Hospitační činnost vedoucích pracovníků byla realizována podle plánu, výstupy obsahovaly jasné závěry a konkrétní doporučení. Vnitřní elektronický informační systém zajišťuje kvalitní podmínky pro informovanost a spolupráci všech pedagogů.

Výchovně vzdělávací činnost zajišťuje celkem 58 pedagogických pracovníků, z toho je 11 učitelů, 17 vychovatelů (včetně ředitele a zástupce pro DDŠ), 12 asistentů pedagoga, 15 speciálních pedagogů a tři psychologové. Všichni pedagogičtí pracovníci splňují předpoklady odborné kvalifikace a psychické způsobilosti a všichni zaměstnanci předpoklad bezúhonnosti. V rámci dalšího vzdělávání se pedagogové účastní vzdělávacích akcí zaměřených hlavně na rozšiřování odborných dovedností z oblasti etopedie a speciální pedagogiky a dále se vzdělávají i v rámci samostudia. Dva pedagogové DDÚ absolvovali psychoterapeutický sebezkušenostní výcvik, který aktivně uplatňují v praxi, další dva jej studují.

DDÚ má pro realizaci výchovně vzdělávací činnosti výborné materiální předpoklady. Je umístěn v komplexu vzniklém rekonstrukcí původní budovy a novou přístavbou pavilonu. V původní budově je umístěno ředitelství, administrativní a sociální úsek a základní škola. Prostory pro stravování a pracovní odborných pracovníků jsou umístěny v pavilonu, kde jsou i byty pro jednotlivé výchovné skupiny. Každý byt má obývací pokoj s kuchyňským koutem, tři dětské pokoje, koupelnu, sociální zařízení a šatnu. Byty jsou dobře a účelně

vybaveny, včetně prostoru pro uchování svých osobních věcí. Na každém patře je pokoj vychovatelů. Zařízení disponuje prostorami (záchytové pracoviště), které umožňují umístit dítě zadržené na útěku z jiného zařízení, popř. z jiného místa pobytu. Záchytné pracoviště je zřízeno a provozováno v souladu s platnými předpisy.

Horší materiální podmínky má DDŠ, který je umístěn ve staré budově v Litvínovicích. Zázemí pro dvě rodinné skupiny, základní školu a jídelnu splňuje požadavky pro tyto činnosti, většina vybavení je ale starší a opotřebovaná. Od minulé inspekční činnosti byly opraveny žákovské stoly ve třídách a zajištěny prostory pro uchování osobních věcí dětí. SVP v Českých Budějovicích se nachází v samostatné patrové budově, kde je v přízemí umístěna ambulance a v patře dvě skupiny internátní formy. Jednotlivé pokoje dětí, herna i kuchyňka jsou vybaveny standardním nábytkem. Pro ambulantní služby jsou zajištěny řádné prostorové podmínky, včetně prostor pro diagnostické, terapeutické a poradenské činnosti, pro skupinovou činnost s klienty a samostatné místnosti pro administrativní činnosti. SVP „Spirála“ v Českém Krumlově je umístěno v pronajaté starší budově. Pro ambulantní služby, které poskytuje, jsou zajištěny řádné, avšak poněkud stísněné prostorové podmínky. Stejně tak i pracoviště ve Strakoniciích splňuje požadavky pro ambulantní služby SVP.

Dětský diagnostický ústav zajišťuje metodické vedení pro školská zařízení ve svém územním obvodu (13 zařízení). Návštěvy těchto zařízení zajišťují etopedi a psychologové zařízení, jsou systematicky plánovány a zpravidla probíhají při předání klienta do následného zařízení v rámci přemístění. Z rozboru návštěv v jednotlivých školských zařízeních vyplynulo, že jich bylo za rok 2016 uskutečněno 20. Nejčastější oblasti metodické podpory byla implementace Standardů kvality péče do činnosti školského zařízení a činnosti spojené s implementací programů rozvoje osobnosti dítěte do programů a činností s dětmi. Na podporu školských zařízení v oblasti ověřování účelnosti postupu a výsledků péče bylo zaměřených osm návštěv. Dětský diagnostický ústav minimálně dvakrát ročně provádí koordinační činnost směřující k prohloubení a sjednocení odborných postupů ostatních zařízení v rámci svého územního obvodu a účastní se případových konferencí.

Zařízení hospodaří pouze v hlavní činnosti, v níž v posledních letech dosahovalo kladného hospodářského výsledku. Většina výdajů je hrazena dotacemi ze státního rozpočtu doplněnými příjmy z příspěvků na úhradu péče, za stravování, případnými finančními dary a prostředky finančních fondů organizace. Finanční zdroje jsou dostačující na realizaci vzdělávacích programů a na úhradu nezbytných provozních výdajů.

Zařízení vytváří podmínky pro fyzickou i psychickou bezpečnost dětí, zaměstnanců a ostatních oprávněných osob. Zainteresovaní byli prokazatelně poučeni o dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví, je dbáno na prevenci rizikového chování dětí a vzniku sociálně patologických jevů.

Celodenní stravování včetně pitného režimu zajišťují dětem školní jídelny při DDÚ a DDŠ. Při poskytování stravovacích služeb se školní jídelny řídí vyhláškou o školním stravování, s jednou výjimkou: pro děti v DDŠ nebyly při významných osobních příležitostech zvýšeny náklady na nákup potravin v kalendářním roce o stanovených celkově 300 Kč na jednoho strávníka. Vedení školského zařízení ihned tuto situaci napravilo. Skladba připravovaných jídel je pestrá a podporuje zdravé stravovací návyky. Děti ubytované v SVP v Dukelské ulici mají stravování zajištěno v jídelně blízké střední školy, o víkendu pak v jídelně DDŠ. V rámci nácviku sebeobslužných činností se děti o víkendech a dnech volna podílí na přípravě stravy ve svých skupinách, včetně nákupu potravin.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitované denní aktivity dětí vycházeli z týdenních programů výchovně vzdělávací činnosti v návaznosti na roční plán. Na plánování těchto činností se podílejí i děti prostřednictvím spolusprávy školského zařízení. Děti jsou seznamovány s jasnými pravidly, která podporují sebedůvěru, citovou stránku jejich osobnosti, aktivní přístup při zapojování se do života společnosti. Zařízení zajišťuje pro děti s riziky chování zajistit nabídku volnočasových aktivit, při kterých vychovatelé kladou důraz na posilování volní složky aktivního využívání volného času, upevňování hygienických návyků a posilování sociálních dovedností. DDŠ se zaměřuje na získávání samostatnosti, dodržování daných pravidel a sociálních kompetencí prostřednictvím podpory trávení volného času mimo zařízení v přirozeném sociálním prostředí. Sledované odpolední aktivity v jednotlivých rodinných a výchovných skupinách odrážely činnosti uvedené v týdenních programech. Tyto aktivity byly zaměřeny na přípravu na vyučování, sport, výtvarné činnosti, ale i na činnosti využitelné v běžném životě, jako např. nákup potravin, příprava stravy, úklidové práce. Při všech aktivitách probíhala přirozená komunikace, děti vstřebávaly nové poznatky, nenásilnou formou získávaly postoj k životním hodnotám. Porušování práv dětí nebylo v průběhu inspekční činnosti zjištěno, děti v rozhovorech s inspekčním týmem uvedly, že byly se svými právy a povinnostmi seznámeny, nesetkaly se např. s ponižováním, případně fyzickým trestáním. Důraz byl kladen na všeobecně platná pravidla, která jsou shodná pro všechny skupiny, mezi něž patří především dodržování denního programu, možnost kontaktu s blízkými osobami, možnost samostatných vycházek, pravidelné hodnocení dětí a z toho vyplývající zpětná vazba.

Ve sledované terapeutické skupině DDÚ vedené etopedkou byl kladen důraz na zapojení všech přítomných dětí do nabízených aktivit a dodržování nastavených pravidel a hranic. Skupina byla zaměřena na schopnost sebereflexe, pojmenování vlastních emocí a reagování na emoce druhých prostřednictvím vizualizace a dramaterapeutických prvků. Druhá polovina skupinové terapie byla věnována relaxaci formou autogenního tréninku se zaměřením na příjemný zážitek. Děti na tuto aktivitu reagovaly velmi vstřícně a plně spolupracovaly. Etopedce se dařilo udržovat kontakt se všemi dětmi ve skupině, poskytovala jim přirozenou, avšak jasnou a podpůrnou zpětnou vazbu. Lehká překročení dříve dohodnutých pravidel se jí dařilo korigovat. V DDŠ aktuálně neprobíhá komunitní setkávání ani jiné skupinově terapeutické aktivity. Také kontakt s etopedkou je nižší, chlapci jsou zvyklí se obracet se svými potížemi na zástupce ředitele. Skupinová sezení dle chlapců probíhají pouze ve chvílích, kdy došlo k problematické události.

V internátním SVP byly sledovány činnosti terapeutické skupiny klientů mladšího školního věku a skupiny staršího školního věku. Aktivity skupiny mladších klientů byly zaměřeny na sebehodnocení chování, vrstevnické hodnocení chování celé skupiny při korekci vychovateli a etopedem. Skupina starších klientů byla primárně zaměřena na uvědomění si vlastních možností a schopností a na dodržování pravidel a změnu chování při vzájemné komunikaci a činnostech v dětské skupině. Použity byly metody přesvědčování, požadavku a režimu. Byly zaměřeny na kultivaci projevu klientů, jejich spolupráci při společných činnostech i respektování osobnosti druhého. Během všech činností byli klienti vhodně motivováni a povzbuzováni etopedem a psycholožkou.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Plnění plánů rozvoje osobnosti (dále „PROD“) je průběžně kontrolováno a vyhodnocováno na pravidelných schůzkách vedení, vychovatelů a odborných pracovníků. V DDŠ byly

doplněny od poslední inspekční činnosti o konkrétně vymezené cíle a specifikaci metod, postupů a podmínek podle povahy řešených problémů. Práce s cíli ale není ještě plně implementována do týdenních programů a činností s dětmi. Osobní dokumentace každého dítěte je vedena systematicky a přehledně. Obsahuje všechny potřebné náležitosti včetně uložených opatření ve výchově, písemných žádostí zákonných zástupců a písemných souhlasů orgánu sociálně-právní ochrany dětí s pobytem mimo zařízení. O denním provozu jsou vedeny záznamy v elektronické denní evidenci. Školské zařízení pravidelně hodnotí výsledky výchovy a vzdělávání, čímž podporuje rozvoj osobnosti jednotlivých dětí. Využívá i externí hodnocení ve formě supervize.

Hodnotící systém je pro děti jasně definován. Hlavními metodami jsou popisná zpětná vazba, sebereflexe dětí a získávání či odebrání výhod. Hodnotící systém je založen na motivaci a povzbuzování, na kladném přístupu k dítěti. Skládá se z každodenního večerního slovního hodnocení vychovatelem, sebehodnocení dětí a společného komunitního setkání dětí a pedagogů jedenkrát týdně. Systém je přehledný, děti se v něm dokážou orientovat. Vyplývá z něj i hodnocení v delším časovém horizontu. Klíčový pracovník jednotlivých dětí je evidován v PROD. Děti mají k dispozici kontaktní údaje na pracovníky orgánu sociálně-právní ochrany dětí a na osoby a instituce, kterým si mohou případně stěžovat.

Kontakt s odbornými pracovníky je v zařízení zajištěn formou pravidelných setkávání, individuálních i skupinových. Děti se shodují v tom, že při svém přijetí do zařízení prošly vstupním rozhovorem s některým z etopedů, který je zároveň i seznámil s chodem zařízení a jejich právy a povinnostmi. Všechny dotazované děti byly dobře informovány o tom, jakým způsobem se s ním mohou spojit. Etopedi děti provázejí celým pobytem, od přijetí přes řešení aktuálních situací a provázení soudními jednáními až po přípravu na odchod ze zařízení. S psychologem bývají děti v méně častém kontaktu. Jeho hlavní náplní práce je diagnostika dětí umístěných v DDÚ, případně krizová intervence u dětí DDS. Práci s dětmi, např. formou terapeutických rozhovorů či skupinových aktivit, se psycholog nevěnuje. S etopedy následně spolupracuje ve smyslu informování o výsledcích psychologického vyšetření, srovnávání těchto výsledků s pozorováním projevů dětí a s výsledky etopedické diagnostiky. K diagnostice využívá především klinických metod, projektivních metod a standardizovaných testů. Menší důraz klade na využití osobnostních dotazníků. K diagnostickým závěrům pak někdy využívá i volného pozorování dětí při běžných skupinových činnostech.

SVP pro své klienty zajišťuje služby ambulantní a internátní. V rámci terénních služeb organizuje pro školy sociometrická šetření třídních kolektivů, skupinové terapeutické činnosti s problémovým kolektivem třídy přímo ve škole, případně i besedy, přednášky a metodickou podporu učitelů. Pro děti a mládež ohrožené rizikovým chováním pořádá resocializační víkendové a prázdninové pobyty nebo příměstské tábory.

Zařízení uplatňuje postupy spolupráce s jinými subjekty, např. orgány sociálně-právní ochrany dětí, školskými a zdravotnickými zařízeními, osobami odpovědnými za výchovu, policií a soudy. Školské zařízení navazuje stále nové kontakty s organizacemi a spolky, které zajišťují zájmovou činnost pro děti umístěné hlavně v DDS. Celkové hodnocení výsledků výchovy a vzdělávání i veškeré činnosti školského zařízení je prováděno na jednání pedagogické rady a je součástí výročních zpráv. Velmi pozitivní je snaha o zapojení chlapců do externích zájmových kroužků a orientace na sportovní aktivity, které jsou pro chlapce nejen atraktivní, ale i přínosné ve vztahu k budování volných vlastností a příležitostí k pozitivnímu vyniknutí a úspěchu. Chlapci sami hovoří o sportovních aktivitách

jako o nejoblíbenější činnosti a spolu s vyučením se a návratem domů je sport jejich největší motivací.

Kontakt s blízkými osobami, tj. zejména s rodinou, je v zařízení zajištěn více způsoby. Děti jim mohou v osobním volnu volat buď vlastním mobilním telefonem, nebo omezeně i služebním. Ve středu jsou pravidelné návštěvy (po dohodě i v jiném dnu) a děti mohou též své rodiny navštěvovat o víkendech.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Byly doplněny programy rozvoje osobnosti dítěte v dětském domově se školou o konkrétní vymezení cílů a specifikaci metod, postupů a podmínek podle povahy problému.
- Školské zařízení každému dítěti určilo klíčového pracovníka (etoped nebo vychovatel) a písemně mu stanovilo jeho roli ve vztahu k naplňování potřeb dítěte.
- Dětem v dětském domově se školou byl vytvořen uzamykatelný prostor na jejich osobní věci.

Silné stránky

- Etopedi dětského diagnostického ústavu pečlivě sledují a zaznamenávají výchovně vzdělávací výsledky dětí, s nimiž pedagogové efektivně pracují.
- Dětský domov se školou poskytuje pestrou a kvalitní nabídku volnočasových aktivit, kterou děti využívají.

Slabé stránky

- Práce hlavně s krátkodobými cíli v rámci programů rozvoje osobnosti v dětském domově se školou není dostatečně implementována do týdenních programů a činností dětí.
- Odborná práce psychologa s dětmi v rodinných skupinách dětského domova se školou je málo efektivní.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Začlenit a realizovat krátkodobé cíle, které jsou vytyčené v programech rozvoje osobnosti, do týdenních programů a činností dětského domova se školou.
- Efektivně využívat psychologa a etopeda při práci s dětmi v rodinných skupinách dětského domova se školou.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout opatření ke zjištěným nedostatkům a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát, Dukelská 23, 370 01 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.c@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ke dni 23. 1. 2017
2. Školní vzdělávací program pro dětský domov se školou platný od 1. 9. 2016
3. Školní vzdělávací program dětského diagnostického ústavu platný od 1. 9. 2016
4. Školní vzdělávací program střediska výchovné péče platný od 1. 9. 2015
5. Vnitřní řád dětského domova se školou platný od 1. 4. 2016, aktualizovaný 26. 1. 2017
6. Vnitřní řád dětského diagnostického ústavu platný od 1. 11. 2015
7. Výroční zpráva školského zařízení za školní rok 2015/2016
8. Plán kontrolní a hospitační činnosti pro školní rok 2016/2017
9. Kniha úředních návštěv vedená od 1. 2. 2015
10. Kniha návštěv vedená od 1. 9. 2015
11. Dohody o spolupráci SVP s třídním kolektivem na školní rok 2016/2017
12. Plány práce SVP na školní rok 2016/2017
13. Kniha denní evidence SVP vedená od 1. 9. 2016
14. Osobní dokumentace dětí školského zařízení včetně opatření ve výchově, programů rozvoje osobnosti dítěte, záznamů o stavu dětí vedených odbornými pracovníky a žádostí osob odpovědných za výchovu o povolení pobytu mimo zařízení s osobními čísly 4705, 1295, 1727, 1510, 1178, 1298, 4325, 2035, 2059, 2046, 2008, 2047, 2022, 2052, 2031, 2038
15. Osobní dokumentace dětí SVP s osobními čísly 4772, 1290, 1502, 4035, 0161, 1295, 1327
16. Dokumentace o umístění a průběhu pobytu dítěte zadrženého na útěku obsahující údaje podle § 22 odst. 4 zákona č. 109/2002 Sb. vedená od 1. 9. 2016
17. Pravidla zachytného pracoviště dětského diagnostického ústavu Homole ze dne 28. 8. 2015
18. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti DDÚ Homole na školní rok 2016/2017 ze dne 1. 9. 2016
19. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti od 1. 1. 2016
20. Doklady o odborné kvalifikaci všech pedagogických pracovníků
21. Psychologické posudky všech pedagogických pracovníků
22. Výpisy z evidence Rejstříku trestů všech zaměstnanců
23. Systém školení a vzdělávání zaměstnanců ve školním roce 2016-2017
24. Osvědčení o absolvovaných akcích dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
25. Ekonomická dokumentace školy za roky 2014 až 2016
26. Kniha úrazů dětí, žáků a studentů vedená od 1. 9. 2016
27. Další dokumentace vztahující se k problematice bezpečnosti a ochrany zdraví dětí
28. Dokumentace ke školnímu stravování

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jiří Holomek, školní inspektor

Jiří Holomek v. r.

Mgr. Renáta Tvrdíková, školní inspektorka

Renáta Tvrdíková v. r.

Mgr. Iveta Sovová, přizvaná osoba – psycholog

Iveta Sovová v. r.

Mgr. Helena Štěrbová, přizvaná osoba – odborník
na institucionální vzdělávání

Helena Štěrbová v. r.

Bc. Jiřina Svobodová, kontrolní pracovnice

Jiřina Svobodová v. r.

V Českých Budějovicích 23. 2. 2017

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Vladimír Ira, ředitel školského zařízení

Vladimír Ira v. r.

V Homoli 7. 3. 2017